

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАН“
виносить: в Австрії:
на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висилкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотників.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-сусільний днівник.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милості і віри не возьмеш,
бо рука ми серце і віра руска“. — З Русланових поемів М. Шашкевича.

По війні.

(Мірковання неполітика).

(Конець.)

Але щож? Панове всеполяки видко інакше думають. Давній клич: пісма Rusi, jest tylko Rosya i Polska, воскресає між ними і неоден з них волить від Москала спіймати облизнія, як в Українцем дійти до порозуміння. Старі гріхи!..

„Європа має бути салдатскою!“ — лунає тепер з Петербурга на захід і восток, а той клич має видно, особливо між слабшиими якусь суггестивну силу. Єму піддаються і південні Славянини і Чехи і наші слабодухи і польські загорільці. Всюди інші мотиви каптуляції, всюди інший психологочний підклад, але вислід оден — триумф російської ідеї.

А тая ідея?

Нищти окремішності народів, нищти культуру гнилого заходу, лишаючи одно — монгольський страх перед силою всесильного і єдиновладного Бату-хана на величезних просторах від Тихого до Атлантического океану.

Не вже вже європейські держави не бачать тої страшної перспективи воскресаючих часів Тамерлана? Не вже вільні і невільні народи не розуміють, що поки під боком Європи єствують отсєй страшний резервоар неволі, потім про здійснене високого ідеалу гуманності, братерства народів, вічного миру, навіть бесіди не може бути? Поки єствують самовладна, імперіалістична Росія, потім мусить єствувати міліонові армії, потім мусить людськість витрачувати час і силу на дипломатичні крутісті, потім який небудь оперетковий Микита Чорногор може кождо хвилі грозити

підпалом Європі і єго за се не потягнуть до відвічальності — бо за ним стоїть єго могуче покровителька.

Поки над Європою висить хмара неволі, про дійсну волю бесіди не може бути. На кождай прояв свободної думки від тої хмари повіє зимнім морозом і звялити її.

Ось маленький примір.

В Галичині працюють тепер над виборчою реформою. По довгих заходах з обох сторін доходить до порозуміння. Галичина край майже 10-міліоновий — то не Чорногора і не Сербія навіть, реформа такої країни — се справа великої важливи! І щож? Саме в пору, коли здавало би ся, після вже добrego діла не попусє, висуває ся чорна яструбина рука. Москвофілі і всеполяки знімають крик. Не дамо, не допустимо, не хочемо! Чому? Читайте „Нове Время“, а будете знати, Росія не хоче реформи виборчої в Галичині, бо се скривило би оба народи і поширило би їх впливи генів за кордон. Росія не хоче також українського університету, що й як не хоче. О тім могли би щось сказати навіть на Балевій площі.

Нехайже вороги реформи виборчої і українського університету не вдають в себе недотенів, нехай они затямлять собі, що спаючиючи обі ті преважні справи, они спиняють зелинку діло визволу, а працюють „пур ле роа Рі!“

І нехай памятають також, що нині Росія не хоче українського університету, а завтра може не сходити польської академії. Коли привикне до того, що її слухають, схоче, щоб слухати все. Світовий імперіалізм не знає ніяких границь. Коли нас Москалі відуть на обід, то Поляків проковтнуть на підвачірок. Се також певне.

Але ми вже постараємося ся о те, щоби

на нас поломили собі зуби. То вже наша річ, наше хамське, некультурне задушевне бажання.

* * *

Війна без вистрілу скінчилася.

Війска рохадяться домів. Але наших народних сил нам розоружувати не вільно.

Український народ, мов одна велика армія, повинен стояти на сторожі своїх прав, він повинен сповнити те завдання, що сповнювалася єго предки, повинен вести невинний бій з азійською потопою. Ми також мусимо свою Македонію, в десятеро більшу від балканської, нам далеко до міра!

Подільський.

Допись з Городенщини.

(Віче в Городенці в „Національному Домі“.)

(Конець.)

В справі шкільний реферував п. Крушельницький і вельми вдатно зобразив наші недомагання шкільні. Сей реферат короткий влучний дуже подобався зібраним, бо се була на датах опера розправа, яка хотіла драніла комісарія, однак своеся осягнула. Але то все лише капля в морі.

Забрав голос і п. Петрицький, посол, котрий із знанням собі патосом зобразив зібраним, як то була колись руска правда а мы — наші прадіди єї погребли і від сорок літ найшли і як нарід поволи, поволи росте, як дуб, котрий тому поволи росте, щоб був описся сильний а не так як береза або верба, чи що іншого, що жене в гору, але не тривке оно. Се порівнянє дуже влучне і оно має свою значіння. Говорив бесідник за се, що руський нарід Поляки і Моксалі закопали і при

спали землею, вже похоронили Україну, але забули, що в споді був отвір, куди доходив воздух, і веліть — укр. рус. нарід жив.

Хоть лишився, казав він, хлон і поп, також спольщений, бо по польськи говорив вже той послідний в себе дома, осталася ще мова рідна укр. народу і звідси повстало життя нове і нарід щораз то двигає ся.

П. Петрицький, хоч нераз добре говорить, дас докази в своїх бесідах недостачі високої освіти, бо забуває на хвилі важні в нашім народнім розвитку а коли такі хвилі обминяє ся в бесіді, виходить обговорена справа калікувата і неясна. От бесідник і тут забув, що одиноким може, найсильнішим чинником в удержаню нашого народу при своїй народності була і своя питоменна руска Церква і руске духовенство! Духовенство не було таке погане, як мимоходом сказав п. Петрицький, що вже спольщило ся. Се рішучо не вірне. Бесіда навіть польська, якої часами уживало духовенство руске, не була матірна, але товариска, як ось подібно на Буковині вімецька або на Уграх угорська. В тім, нехай п. посол вибачить, промахнувся. Оно на окончіні ніби, але в наших відносинах городенських має таке нерозважне слово своє значення. Бо ото оден съвітник на концерті Шашкевича сказав, що руський Митрополит Шашкевича переслідував за укр. слово, а тут п. посол говорить знов, що духовні вже були майже чисті родовиті Поляки, бо по польськи говорили, ну і селяни, нерозираючі і несъвідомий справи, скаже, що вже мусить бути досить добра шайка тії духовні, коли одні Поляки а другі слово руске гонять. Був випадок, де ізва таких нерозважних і невисвітлених висловів селяни, несъвідомі нашої історії, інтерпелюють зацікавлені, що таке ті духовні, коли всюда они киринят...

Нова Зірка.

„Сими днями вийшла друком збірка поезій молодого і вельми талановитого поета Сидора Героя. Сидір Герой се поет, як кажуть, з Божої ласки. Єго поезії се спрavedливі перли в нашій убогій літературі. Поет не пише богато, але те, що напише, варта прочитати. Раджу щиро всім, котрі любують ся поезію, прочитати нову збірку нашої Нової Зірки, а ручу, що ніхто сего не пожалує. Збірка Сидора Героя коштує 5 кор., дістати можна в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. Часть чистого зиску призначає шан. Автор на пресовий фонд „Громадського Крику“. — Ешанан.“

Ось таку критичну замітку нашого фахового критика вичитав я на сорінках „Мініатурно-Наукового Вістника“ і побіг сейчас до книгарні. Мав сьогодня повне заште. Застав в книгарні ще тільки один-одиніцький прімірник. Решта в числі 2.999, розхопила публіка протягом кількох днів. Здивувало се мене вправді, що як на 5 кор., то книжка надто мала й тонка, але тут не рішав обем, а І зміст.

Вхопив книжку, побіг до дому, замкнувся в кімнаті і розгорнув книжку. Ах, яка краса поезії! Яка краса поезії, що за сила слова, яка глибина думки! Яка відчіність належить ся фаховому критикови Ешананови, що зволив

звернути увагу української сусільності на свою копальню краси й розкоші!

Та що то богато говорить. Словами не вискажеш невисказаного.. Коли шан. читачі хочуть мати поняті про талан нашої Нової Зірки, то мусить самі прочитати сю збірку. Але.. Яка школа! Так прощі наклад вичерпаний.. Другий так скоро не появить ся. Щож тут робити? Вже маю! Збірка не велика, отже я перепишу її дослівно і шан. читачі без труду і без кошту пережилють кілька райских хвиль..

Отже на першій титуловій стороні поміщений такий заголовок: „Плач сонця“, віршовані почування поетичного серця. Власною кровю написав Сидір Герой, ученик-приватист в Сороках, ул. Казимира Великого, ч. 75. Накладом нареченої Поета М. П. Заходами літературно-наукової секції Товариства українських робітників „Воля“. Львів, 1913. Печатано в Ставропігійській друкарні під доглядом М. Яцкова“.

Друга, третя і четверта сторона порожні. На пятій стороні читаемо: „Чистий докід з розпродажі отсего збірника призначаю на пресовий фонд „Громадського Крику“.

Дальше знов три сторони порожні. Після сего посвята: „Отсєй май перший друкованій твір жертву вибраній могє серця — дівчини М. П., січовичці з Яблонова“.

Знов по кількох порожніх сторонах, на велінові папері, пишався портрет самого по-

ета. Глядиш в лиці, так і пізнаєш відразу, що се поет з Божої ласки. Лицє ще молоде. Вусок лише що слідний. Волос буйний, довгий, спадає кучерами на рамена. Очі задумані, впліні в небо. Голова опера на рукі. На поеті гімназійна блузка з одним золотим (так бодай можна догадувати ся) паском. З під розпятої блузки виглядає вишивана сорочка з високим ковніром, звязанім довгими стяжками. Біля поета на столі цілі стоси записаного паперу. Під портретом нечіткий підпис шановного поета в ріжними артистичними викрутасами.

Перевертаємо знов кілька порожніх сторін і під заголовком: „На теми еротичні“ знаходимо першу перлу.

Ось она:

Як я тебе моя мила
Спінав перший раз,
Тоді мотиль вбирався в крила,
Був весняний час...

Ми любилися, кохали ся
Немов двоє голубят,
І так зими діждали ся,
Сайом вкритих хат.

Любімсь дальше, моя мила,
Доки стане літ,
Аж опустить тебе сила,
З мене буде дід...

Знов кілька порожніх сторінок. Напис:

„На теми патріотичні“ і отсії дві чудо-поезії:

I.

Шумить вітер степами,
Сєє сонце лучами,
А я бідний сумую,
Своїм съвітом нудьгую.

Я поетом вродив ся,
Сонцю вподобив ся,
Та чи бісс співала,
Що й доля дала?

II.

Поклонись мені, Вкраїно,
Поклонись робучий люде,
Яж поклав у вашу славу
Всі мозоліні мої труди.

Як умру, перенесу ся
У темряву небутя,
Не забудь мене, Вкраїно,
Своє виране діти,

Після сего знов порожні сторінки, напис:

„На теми літературні“ і поезія:

Кажуть люди, що Шевченко
Великий поет,
Не перечу, але чули
Ви що про дует?

Соймова виборча реформа.

Збори „Сільського Господаря“ відбулися так міло і неінтересно, що дійсно школа велика із за того, бо в той спосіб не можна нікого зацікавити, але радше відопхнути. Тут окується великий брак заводових людей, котрі були уміють повести діло вперед. Вправді багато заслужився в сім товаристві Вп. п. директор із Серафінече, однак що може одиниця зробити, як в Відліті минувшім сиділи незади радикальні, котрі не уміють ні два ні три, а не то господарських справ. Тут треба науки і найменше обзнакомлення з основами господарства.

До розповсюдження як найширше „Сільського Господаря“ і заинтересовані селяни треба читання пильного часопису господарських, більше інтересності на зверх, часті сходини кружків, обговорювання біжучих справ, інформації важливих справ, поуки, люстракії, від котрих треба на всегда виключити радикальних політиків, бо они на справах сих не розуміються, а юзять по селян лише за агітацію в справах „Січі“. Досліди піль, садів, візиревів, ставн, гноїв і т. д. треба таки заподадливі вести, інакше буде як дотеперколо $\frac{3}{4}$ сіл в повіті, де взагалі немає одного члена „Сільського Господаря“ аві кружків віякіх.

Наше селянство повинно відчувати потребу належати до „Сільського Господаря“ а то стане ся власне через заподадливу працю. Новий Відліт дас поруку успішної роботи по громадах. Моя рада взята ся усма силами до „Сільського Господаря“ і в той спосіб двигнути нашу мізероту народно.

Кличем нашим, нашою хлопською політикою нехай буде ревна політика на полі економічнім, рільничим і торговельним. В тім є сила народу а опісля і все осягнє ся. У нас на жаль то поле лежить відлогом. Видко, хто інтересується тими так важливими для нашого селянства справами. Є села, де в „Січі“, трубліть, спацерують, гуляють, муштрують ся а нема пожарництва, а нема ратунку акції, нема досвідників і уміння людей, котрі би заселили „Сільського Господара“, касу, торговлю на удалях, мланя дякій, хоч би бензиновий, олійний, машини до сіяня, пили, плугів одвітних, борів потрібних, млинків, валків і інших знарядів господарських всім потрібних. Зверну увагу пр. на Серафінече, Городенку і т. д., що там є? От ніби щось, ніби нічо! А за се „Січ“ має муріваний дім в Серафінцах, величава будівля; а голод і біда, аж серце крає ся, люди віткаються в сьвіт за очі, одні ростуть, другі падуть, але кажучи правду, народ марнує свої сили по наймах, замість, щоб на своїй питомій рілі драбляє ся. Таке оно і всюда у нас, куди глянемо: тяженьке жите, нещасна доля народа. Тож ратуймо, що дастє ся.

Свій.

Він співав і я співаю,
Одна доля в нас.
Він поет і я поетом,
Лиш у інший час.

І знов те саме: кілька сторінок порожніх, напись: „На теми суспільно-політичні“ і стишок:

На погибель попам,
На погибель царям,
Най живе пролетар,
Безземельний нуждар.

Вкінці знов порожні сторінки і під заголовком: „До української робучої суспільності“ послідна перла:

Читай народе сі думи,
Сі мої писання,
Ліком вони будуть
На твої страждання.

Послідні сторінки заняті точками, знаками питання, якими фігурами, докладним змістом і точними увагами про час і місце написання кождої поезії.

Так виглядає збірка нового нашого кобзаря — Сидора Героя, захвалена найбільшим під сонцем критиком, Евшаном.

(?)

82. Куті-Жабе-Косів - Заболотів - Снятин-Гвоздець-Товмач-Отиня-Обертин-Золотий - Потік-Городенка-Заліщики-Мельниця 122.423.

Місна курия цензусова обнимав 44 мандати, з чого Русинам призначається 5. В тій куриї мають жити більшість в 8 округах.

Місна курия загальна має 12 мандатів, з чого Русинам припадає 3. Жити становлять більшість в 2 округах.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

Війна на Балкані.

Європейська флота перед Черногорою.

„N. Fr. Presse“ доносить з Катаро: Вісті про демонстрацію європейських флотів зеленізвала ціле населення в Цетинії, яке товарами рушило на гору Ловчин, щоб звідси оглянути рухи чужих кораблів.

Фактично в напрямі до Антіварі видно на морі 12 великих кораблів в товаристві торпедових лодок. Найперше є 6 великих воєнних кораблів австрійських, уставлених клином і оточених цілком флотилею торпедових лодок. Опісля в напрямі більше полуздніві стоять 2 італійські воєнні кораблі, побіч них 3 контрторпедові і 4 торпедові човни. За ними дальше стоять воєнні кораблі, але навіть через найсильніші далековиди не можна відрізнити кораблів, по яких можна би пізнати їх державну принадлежність.

Австрійський корабель „Радецький“ висунувся о 10. год рано з формациї і пливучи скоро, кружляв вздовж балканського побережя, зручно маневруючи поміж лодками, що стоять в порті. Потім відплів і зник на видно-крузі. Інші кораблі остали на своїх становищах.

Коли „Die Zeit“ твердить, що ще не наспіла урядова вість про співучасти Франції в демонстрації флоту, то „Wien. Allg. Ztg.“ приносить вість, що французький амбасадор у Відні явився вчера по полуздні у г'р. Берхольда, щоб повідомити йому, що Франція бере участь в демонстрації і то не як відпоручниця Росії, але у своїм власним імені.

Бюро Райтера доносить, що амбасадори радили вчера дві години, опісля розійшлися, порішивши нові збори на вівторок. В справі флотової демонстрації все в уложені. Всі великороджави з вимірюють Росії возвзуття в ній участі. Видано інструкції кораблям, щоби удалися на черногорське побереже і збльокували його. Подробиці у виконанні плану вaleжати будуть до комендантів. Ціла флота буде стояти під приказами найстаршого коменданта австро-угорського або англійського.

Німецький воєнний корабель „Бреслав“ находити ся вже перед Антіварі.

„Reichspost“ заявляє, що коли не удасться переконати балканських держав про безцільність дальнішого опору проти волі Європи, тоді Австро-Угорщина буде приведена руковоюдити ся єдино власним інтересом і замість європейської політики вести виключно австрійську політику зі всіми єї логічними послідовностями. Річ очевидна, що в такім случаю ціле діло нарад амбасадорів було би знищено.

„Berl. Morgenpost“ твердить, що вчера наради амбасадорів займалися справою полагоди альбанської справи через відступлення порту Сан Джовані ді Медуа в заміну Скодру.

Облога Скодри.

„Venkov“ доносить з Катаро під датою 2. с. м.: Надії, які покладала черногорська облягаюча армія в генеральнім наступі на Скодру, не здійснилися. Черногорці і Серби здобули відповідно дешо на області, однак головних турецьких становищ на Тарабоши не зуміли взяти в свої руки. По дуже кривавій битві, в якій полягло 3.000 Черногорців і Сербів, перервано генеральний наступ і рішено чекати на прихід нової сербської помочі.

З Цетинії телеграфують до Лондону, що остання битва біля Тарабошу зовсім не означала генерального приступу, але була звичайною сутичкою, при якій понесли Черногорці величезні втрати, іменно говорять про 4.000 вбитих і ранених. Сю подію міродатні круги стараються затушувати; в дійсності Черн-

гора жде тепер на сербську помочі, якої силу обчислюють на 12.000 людей.

Голоси про положені.

„Daily Mail“ називає Черногору суфражисткою () серед європейських народів.

„Daily Tel.“ каже, що причиною теперішнього заміщення в Європі є те, що деякі великороджави не визначили ясно свої політики, а поодинокі личності протиділають урядово рішенням своїх шефів.

„Westminster Gazette“ пише в справі Скодри, що всі великороджави в приневолені примінити насили супроти маленького краю, але те, що мають перевести, треба в дійсності викликати. Спори може викликати лише неясне положені. Головно йде тепер о прояснені, чи Росія бере діяльність участь в переведені договору, в якім брала участь. Опір Сербії і Черногорії супроти великороджав обосновував пересвідчені, що проби присилування могли би викликати непорозуміння між Австрією і Росією, а тим самим між їх європейськими приятелями і союзниками. Є се сліпа гра і газард. Коли раз виснить ся, що між Росією і Австрією що небудь зробить король Микита, то не може повстать непорозуміння, тоді справа буде скоро полагоджена.

Справа заключення міра.

„N. W. Abendblatt“ очеркує положені в коротких словах: Балканські держави досі не відповіли на мирові предлоги великороджав. Положені незмінене.

„N. Fr. Presse“ одержала з Лондону вісті, що балканські держави ще роздумують над умовами. І так, Сербія і Черногора досягають ся, щоби всі турецькі війска і гарнізони, які лежать на захід від грекої лінії (отже й Скодра) сейчас здалися. Греція ставляє отсі умовами: 1) Егейські острови мають дістати ся балканським союзникам, а розвязка сеї справи має бути винята з під рішення великороджав; 2) вже у відповіді великороджав має бути означена полуздніві границя будучої Альбанії так, щоби Санкті Квантані дісталося Греції. В справі воєнного відшкодування всі балканські держави стоять при тім що Туреччина має заплатити Ім відшкодування. Аж після приняття сих умов ворожі кроки будуть здержані.

Представники великороджав підприяли знова кроки у союзних держав в внеском посредництва на основі рівнозначного змісту з нотою, яку перед кількома днями вручено в Царгороді.

Альбанська справа.

Альбанські відпоручники представили конференції амбасадорів в Лондоні меморіял в справі переписи населення в полуздніві Альбанії. Але навіть з сеї переписи виходить, що магометанських Альбанців є в полуздніві Альбанії далеко менше, чим Греків, бо Альбанців-магометан є 160.000, а Греків 187.000. Число християнських Альбанців виносить 97.000.

Б. Райтера доносить, що великороджаві під ніяким услівім не згодяться на се, щоби всі області, до яких має претенсію Греція, були вилучені з Альбанії.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В неділю: руско-кат.: Захарія; римо-кат.: Пр. Д. М. — В понеділок: руско-кат.: Бл. Пр. Д. М.; римо-кат.: Епіфаїя еп.; — Віторок: руско-кат.: Соб. Брх. Гавр.; римо-кат.: Дионізія.

— Виїзд цісаря. З Відня доносять, що цісар в дуже добрім здоров'я вийшов вчера вперше по кількаднівній перерви в відвідини до архіву. Зати. Публіка витала монарха на улицях вельми сердечно.

— Шематизм всіго кінра станиславівської епархії на рік 1913. Сегорічний шематизм заслугує на повне признання. Се перший шематизм, що йдучи розумним шляхом, появив ся в національнім строю а не зважаючи на заскору-

злість львівського і перемиського переломив вже раз тарабанцуну та поховав до архіву „съвя-
ти“ „ъ“ і „ы“ „Галічанін“ „разтерзаєт“ і так вже подерті свої ризи і напиші: „Уви! Срамота моя днесь на поруганії открыся. Како явлю ся предъ Саблеромъ блудный азъ? Како отвѣщаю вопросашемъ, гдѣ порты твоя і сапоги твоя. Уви мнѣ, велелѣпного моїа і безуміє моє! Како воистину суєта всяческая!“

А що буде в „Церк. западі?“ Там соберуться ся всі старци книжники і фарисеи а др. Щурковський возвопієт гласом велим глаголюше: „Облатиненіе ужасно!“ А др. Борисовичкій возвутить ся утробою і ставше воридається: „Наша епархія ведеть нас прямо въ самое кафтоличество!“ I устремить ся на станіславівського Владику, аки лев рика! И тоді восплачутъ ся вся колїна Юдина отъ малаго даже до великаго и аки стрѣлы потекутъ въ Петроградъ ко своему Понтійську Пылату Игемону а падше облобизаютъ его и рекутъ: „Даждь намъ кустодію со всадниками и трѣстать крѣскими, да шедше избіемъ всѣхъ напежниковъ изряднѣже нашего колесницеронителя Фараона, иже со кафтолическимъ воинствомъ истреби нашихъ боговъ Наумови-
ча и Пушкина и вся съвятыхъ йорь, ять, ижицу и прочія православныя писанія!“ И речеть царь: „Имате Сандовича, Цимбалу, Илечка и Бендасюка къ семуже и моя денге и довѣльте въмъ прежде даже не отидете къ отцу нашему, Іохѣ Іскаріотскому!“

Нехай собі однак там балакають всі православні, що хотять, а ми за той час приглянемо ся близше шематизму. Виказує він, що в цілій епархії в 786 церков, 543 священиків і 1.019.053 вірнихъ. Ясна річ, що духовний шематизмъ має в першій мірі виказати розрів релігійного житя в даній епархії. Підсумомъ зглодомъ стоїть станіславівська епархія і на першімъ місці, бо коли львівська еп. числить лише 317 братств і 33 „Апостольства молитви“ а перемиська лише 265 братств то сама епархія станіславівська числить 924 братства і 130 „Апост. мол.“. 130 „Апост. мол.“ гуртують в собі около 25.000 вірнихъ. Се заслугує справді на велике признане.

Шкода, що в іншімъ згляді має ся справа гірше. Особливо вражас немило обставина, що 44 парохів було так лінівихъ, що не хотіли подати віні одної інформації ані про братства ані про інші замітні річи. Правда, титулівъ своїхъ не забув ніхто подати прим. „Всч. о. Юліян де Говора Сас Дрогомирецький“. Чи він там чогось договорить ся, чи не договорить, се ще не таке важне, але чи там є яке братство, то такої неодного цікавить. Або прим. парох Камянов вел. о. Ілля Мардарович вписав аж 3 рубрики титулів; так був совісний на тій точці, що уважав би собі був за гріхомъ смертельномъ, ясли був не написав, що в членомъ „Народ. Дому“. Але про рух релігійний ані слівцемъ.

Інакіє порадив собі „Всч. о. Владімір Величковський“ парох Шупарки. Він яко книжникъ знат добре слова „єже писахъ, писахъ“ і виміркував собі, що коли так міг зробити Пилат, то і він се потрафить. Опираючи ся на тім розумованію, як написав в р. 1906, що его парохія числить 2300 душ руского обряду а 100 латинського, то не змінів сего аж по нинішній день. Цікаво знати, чи він витриває в тім аж до конца? Здає ся, що се практики вивчив ся він від свого тестя о. Теодоровича в Пробіжкої, бо сей також великий консерватист; записав в р. 1906, що в цілій Пробіжній в 800 латинників а 700 жидів і жис тим преданім даже до сегоднє. Певнішо однак є, що така поведенція заховув наш обряд від облатинення і тому придержується єї ще й другі парохи прим. Гусатин, Іванівка, Кошичинці, Мшанець, Комарів, Камяни вел. Банінці, Горохолина, Колодіївка, Висічка, Мельниця і інші.

Не брак однак і соїсніх парохів. Прим. чував я богато про Впр. о. Корнилия Мандичевского і тому забажав віднайти его в станісл. шематизму. Тепер вже каю ся свої цікавости, бо хоть в шемат. подано, що можна єго оглядати на стор. 297, однак уви! я мусів перелисткувати доброго пів шематизму і ледво здібав там на стор. 153. I тут мав я нагоду прочитати самих титулів 14, які заняли цілої пів сторони друку. Між тими титулами є навіть „б. посол на сойм краївий і ради державної“ і „почетний горожанин м.ста Надвірна“.

Але як там є, то є, але на случай війни в стані, епархія зовсімъ лихо запровідованана, бо має лише 10 щохілірів і то лиш в 7 де-

канатах (щось так як 7 коров фараонових). Лише вже з фінансами, бо є 33 каси, але на жаль лише в 14 деканатах, а на то всьо є лише 2 Соколи. (Навіть на добру співаку не вистане, бо співає ся, що „у полі, гей у полі, літали т ри соколи“). Ще гірше стоїть справа з господаркою. Готові всі дотації „орного поля, сіножатій“ і т. д. по-пасти в „мерзоту запустіні“, бо на цілу епархію є лише один „Сільський Господар“. Се однак треба собі тим пояснити, що „Сільський Госп.“ видає часописъ „Господарска чесність“ а на цілу станісл. епархію є лише в 43 парохіях письменні люди а прочі самі аналіфети і тому 44 парохи не могли по-пасти жадної інформації до шематизму.

Можна однак сподівати ся, що від тепер піде ліпше. Чайже годі відсувати ся від акції просвітнії і економічної в народі, бо інакше приде др. Трильовський або який Винниченко, а тоді буде послідна лесті горша первия. Правда, що справа Божа мусить бути перша, але і справа народна повинна мати свої етичні права. Et haec facienda et illa non committenda, як на се вказував бл. п. Святійший Отець Лев XIII.

— **Віча в справі виборчої реформи до сойму.** Доси скликували ся на віча, а радше на збори при замкненіх дверах всеполяки і дідичі, себі опозиція проти нової виборчої предложи. Одні і другі збори були нечисленні і складалися ся переважно з урядників, всепольських академіків і кільканадцятьох подолянських дідичів. У відповідь на сі „сеймікі“ заговорять небавом широкі верстви населення обох народів і виявлять ясно, що всепольсько-подолянська опозиція не є висловом думок населення цілого краю, лише кирицею амбітників і інтригантів. Рушили ся Русини. Вже відбулися віча в справі виборчої реформи в Бібрці, вісіх майже селах борщівського повіту, в Тисмениці, в Городенці, в Віжомлі і Нової Сілі, а много віч заповідено на найближні дні.

— **Віденські русофіли під опікою російського консульства.** З нагоди здачі Адрианополя устроили віденські русофіли з „Букавіні“ і „Руською кружкою“ велике „яєтвіе і пітів“ під протекторатом співробітника „Нового Времені“ Д. Янчевецького. „Прикарпатська Русь“ „сь отгаднимъ чувствомъ подчеркиваетъ, что въкоторые члены русского посольства и консульства удостоили (!) сей вечеръ своимъ присутствіемъ, содѣйствуя увеличенію торжества“.

— **Підроблені ренські появили ся оноді у Львові.** С они дуже лихо відляті з цинку і не видають зовсімъ давнікого звуку при киненю на стіл. Завзначити треба, що ті ренські вже не були в обігу, але з причини недостачі 1-коробів австро-угорській банк був приневолений знова їх випустити.

— **Огні.** Дня 26. м. м. вибух огонь в Гутиску олеськім, золочівського повіту, в домі селянина Мартина Чухрая і знищив все господарське забудоване. Огонь викликав 7-літній хлопець Стефан Косінський, який бавив ся сірниками і підпалив під хатою солому. Дня 22. м. м. вибух коло 10:45 год. в ночі огнь в хаті коло станиці жандармерії і знищив хату разом зі стайню і шопою. Шкода виносить 7.330 К, а обезпеченна була на суму 5.250 К.

— **Невисліджені палії.** В Двірцях, жовківського повіту, невисліджені злочинці що кілька днів підпалюють село. Дня 1. цьвітня вечером пожежа знищила десятьо газдамъ ціліх движиме майно, а декотрим навіть більшу готові, котрої наш селянин ще не навчив ся складати в касі. Наслідком трикратної пожежи в часі від 26. марта, шіснадцять родин не має захисту для себе, ани для товарини. В селі настав перенолох, всі обезпечують ся і з тревогою очікують... дального нещастя, котре, як собі хлопи ворожать, є неминуче, бо мовляв „навіть пси на припіні погоріли“. Власти повинні безпроволочно в тім селі зарадити денну і вічну сторожу і то одну близко другої, бодай що десять хат, щоби населеню за-безпечити безпеченство житя і майна, а злочинці-палії на горячім учинку приловити.

— **Спростоване.** З товариства „Дністра“ одержуємо спростоване отсего змісту:

В ч. 71. „Руслан“ з 30. марта 1913. р. поміщено „дописъ в львівського передмістя“, в якій безіменний автор на підставі власних спостережень твердить рішучо, що при послідних доповняючих виборах соймового посла в міста Львова з руских фінансових інституцій не було майже нікого, та що з урядників

„Дністра“ і інших фінансових інституцій явило ся до голосовання 25%.

Супротив сего заміту ми підписані директори, урядники і інші функціонари „Дністра“ уважаємо нашим обовязком прилюдно згідно з правою сконстатувати і собі вважаємо поспівідчити, що при згаданих виборах з персоналу „Дністра“ було управнені до голосовання 45 (сорок п'ять) осіб, а взяли участь в голосуванню всі підписані в числі 43 (сорок три) осіб, що становить звіж 95 (дев'ятьдесят п'ять) процентів всіх управненіх; не явилось до голосування лише двох урядників, які вишли ся до голосування; надто ми пересвідчили ся, що також з інших руских фінансових інституцій майже всі голосували і лише дуже незначний процент управненіх відтягнув ся від голосування. — У Львові, дні 2. цьвітня 1913.

Др. Стефан Федак, др. Володимир Охримович, Сидір Бриттан, Іван Бачинський, Клим Волянський, Андрій Кілк, Ярослав Колтунюк, Осип Кузьмич, Лазар Паньків, Омелян Савицький, Василь Чума, Бронислав Гулевич, Теофіл Новицький, Іван Сполітакевич, Іван Алексєвич, Іван Устижнович, Зиновій Сушко, Йосиф Кучма, Йосиф Доманік, Зенон Рутковський, Микола Бучацький, Михайло Янків, Сидір Винників, Михайло Кривяк, Антін Ямільський, Михайло Янович, Маріяни Задорецький, Юстин Левицький, Василь Глуховецький, Андрій Кривокульський, Іван Мороз, Мирон Мокрицький, Олександр Рейнарович, Станіслав Гнатковський, Роман Конашевич, Емануїл Чеснік, Володимир Котович, Стефан Лотоцький, Петро Фарина, Михайло Даревич, Евген Банах, Михайло Брик, Теодор Бучма.

З огляду на сю заяву, з приємностю стверджуємо, що пп. урядники „Дністра“ сповнили свій народний обовязок при останніх доповняючих виборах соймового посла у Львові.

— **В справі клясової лотерії.** Віденські дневники доносять, що небавком будуть проголошенні виконані приписи в справі клясової лотерії, але подаємо що до одержання дозволу на продаж льосів мають на разі лише характер застереження собі місця, бо дійсні ферти буде принимати ся щойно по поданню виразних уловин. Рішення в справі надачі дозволу на продаж льосів буде залежати від міністерства скарбу, о скільки розходить ся о банки, а у всіх інших случаях мусить звертати ся інтересенти до лотерейної дирекції.

— **Страйк студентів в Києві.** На знак протеста проти замкнення військової академії медицини в Петербурзі, застрайкували вчера в Києві всі студенти тамошнього університета і політехніки і учениці жіночих торговельних курсів.

— **Розправа о соймові несупокої.** В Будапешті розпочала ся оноді карна розправа проти кількох соймових послів, які обкідили на засіданю сойму дня 21. марта 1910. р. каламарами, книжками і іншими предметами прем'єра Куен-Гедерварія і міністра рільництва Шеренія і обох легко зранили.

— **Підвищені контингента новобраців.** „Die Zeit“ доносить, що нове підвищені контингента новобраців наступить постепенно від 1. квітня 1913. р. військового закону. Після цього параграфа має виносити контингент новобраців спільногого війська в першім році по тім, як війде військовий закон в житі, 136 тисяч, а в третім і в 9 дальших роках буде виносити імовірно 159.500. Майбутнє підвищені буде представляти ся в дійсності так, що стан новобраців спільногого війська буде виносити в 3. році по вході в житі нового закону 174.000, наміст 159.500.

— **Дисциплінарна кара адвоката.** Один з адвокатів зарядив — імовірно на припоручення свого клієнта — екзекуцію о сумі 40 сотінів, як решту коштів, які виносили з початком 69 К 40 сот. При тім виставив довжнику на екзекуційні кошти в висоті 7 К 53 сот. Дисциплінарна рада адвокатської палати признала сего адвоката винним переступства проти достойності і поваги стану. Справа описана ся в найвищім трибуналі і сей за-вердив присуд дисциплінарної ради з отсих причин: Сума 40 сот. є так низка і незначна

що єї втрати не можна уважати як маєткової шкоди ані для адвоката, ані для клієнта. Адвокат не повинен був отже доходити ся в дорозі екзекуції і приневолювати в сей спосіб свого довжника до такого видатку, який перевищив дійсний довг 20 разів. Обов'язком оборонця було звернути увагу клієнта на відношене довг в сумі 40 сот. до можливих коштів і не згодити ся на стягаене довг при помочи екзекуції. Ніхто не міг би робити адвоката відвічальним за невиконане такого припоручення, а навіть було его обов'язком відрадити свому клієнту сей крок. В случаю коли би клієнт на се наставав, повинен був адвокат зовсім відмовити своєї співучасти.

— **Випадки і катастрофи.** З Нового Йорка доносять, що в тих околицях північної Америки, які вавістила недавно повінь, положена влучше, зате гірше в оно в долині Огіо, головно в західній Віржнії і в Кентікі. Повінь не минула також торговельних осередків над рікою Огіо. В Гантінтоні, в Віржнії, в 1.500 осіб без криші. Шкода виносить міліон доліарів. Доми стоять під водою під II. поверх. В Чінчінаті положеве незмінене. Загальна школа має вияснити коло 3 міл. доліарів.

Під час будови корабля в балтійських доках в

Взагалі мені здається, що ця штука в нашій широкій родині. Тільки ще думати можу та і на се не все стає часу. От і не дивиться і не гівайтесь, коли до Вас і до нікого з родини не озывається і словом.

Зимою 1882 р. проживав П. Куліш у Львові і видав тоді весною брошурку п. з. „Крашанка Русинам и Полякам на Великденъ 1882. Накладом Автора“ а відтак сю саму брошурку „типом другим з додатком послідовністю“. На сю брошурку помістив Володимир доволі різку, але з щирими почуваннями написану критику історично-політичних поглядів Куліша в чч. 25 і 26. „Діла“ в 3/15, і 7/19. цьвітня 1882 р. З Кулішем був Володимир знакомий з часів його побуту в Шляхтицях (1869. р.) а оставав з ним у взаєминах, бо займався з поручення Куліша печатанем імені Павла Ратая в печатні К. Будвайсера (1871), оплачував присланними зму гришами вклад і мав висилати Кулішеви посвідки в тих видатків. Куліш нераз в листах до мене писаних нарікав, що не дістав сих посвідок, хоч Володимир мене запевняв, що їх висилає. Листи до Росії висилані часто пропадали, як се і сам Куліш признавав, а особливу бачність російської поліції звертали на себе листи зі Львова. Се сердило Куліша¹, бо він на своєм житті зазнавав усіх пригод, але ж опісля впевнився, бачивши з Володимиром переїздом у Львові (1880. р.), що його ремствовання на мого брата було зовсім безосновне, бо він наклад Псалтиря оплатив а Куліш не мав з того ніякої неприємності ані втрати. Вина Володимира була хиба в тім, що замучений роботою не мав часу наново робити і писати вислані викази видатків, запропашених очевидно на російській пошті.

Я. Г.

Олександр Барвінський.

Спомини з МОГО ЖИТЯ.

18. Потреба культурно-народних взаємин австрійських Русинів з Україною. Поїздка Володимира до Києва. Взаємини Володимира з Кулішем.

(Дальше).

Хоч Володимир не спускав з ока „високу політику“, однак ще більшу вагу клав на роботу в краю, на розбуджене, подвигнене і просвітіту руського народу, бо знов, як тяжко хора наша Русь, знов, що треба нам набирасти сили, кріпитись, щоби видержати всякий неприязній напір. В народній роботі глядів він втихомирен серця розбурханого нещасними родинними ударами а також нашими народними невзгодинами і тому навіть не іхав на запрошені наші в родинні сторони при нагоді съват рокових. „Ви маєте з ким съвати, писав він до мене 4. січня 1882 р., і лекше прийде ся Вам попри живих споминути і за мертвих. Я стою сам один на съвіті серед бур, туч і громів, що насуваються ся не задля моєї особи, а задля нашої великої родини — нашої Руси-України. Не бою ся тих туч і громів, хоч нераз сердце запишає ся на вид людскої злоби. Мені так хоче ся на самоті просвіткувати ся велике съвіто (Різдво Хр.) з наїзди Дорогими Незабутними Умерлими — я не буду сам, а з ними разом буду съвати сей вечер. І мені буде здавати ся, що в моїх тихих хатині оживуть дорогі особи, що они тут живі і разом з нами, як се було колись. А тоді і Вас всіх побачу, Вас живих і тих Мертвих разом побачу навколо одного родинного огнища в любій розмові. Отсє буде съвіто, велике съвіто для мене хоч на хвилину, хоч в уяві. Тож не бірт мені во зло, що я останусь в моїм куточку. Може на Великден стрінено ся на могилі нашого Батька а на Зелені съвіто на могилі нашої Мами. Тогда посвіткумо і побачимось у купі. Тепер хоч духом обнімімось“.

А до брата Осипа писав 16. марта 1882 р.:

„Справді се сумно і погано для мене, що за народними справами не бачу і съвіта Божого і не маю часу хоч раз на півроку написати листу до рідної родини. Сиджу по цілих днях а то і по ноочах, як часом доведеться, і все над одним працюю. Тільки вже як настане пізно піч і чоловік змучений писаниною, що аж рук не чує, оттого летять думки за нашими Покійними Родичами, і до Вас злітають, неначе блукають ся по ноочах по на-

Дяка потребув від 1. мая парохія Качика з добрим голосом, молодого не жонатого, іспитованого, щоби міг провадити хор. Платня 40 корон місячно, мешкане і доходи. Близька відомість греко-кат. Ур. пар. Качика, Буковина. 511(10)

Жа Съвіта!

Щоденно съвіже певні найліпші спиритусові

ДРІЖДЖІ

в ціві К 1:60 за кілгр.—для Крамниць по 1 К за кілгр., МУКУ і всякі інші кольво-вильні товари продає вівсіх своїх складах

515(6) „НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“.

Володимира Устенського

у Львові, ул. Руска ч. 8.

Всякі знищенні знаряді і ризи приймається до відновлення, під гарантією і по найнижчих цінах.

На жадане висилається ілюстрований цінник оплатно.

Перше і одиноче Руске Товариство Взаємних Обезпеченій на житі і ренті

„КАРПАТИЯ“

Почетний президент: Єго Ексцепенція митрополит Андрей гр. Шептицький.

„Карпатия“ вибудована на найсолідніших основах.

„Карпатия“ приймає обезпечення на житі у всіх найдоцільніших комбінаціях при найкорисніших умовах: на дожиті, посмертній капіталі, посаги і ренти.

„Карпатия“ дає обезпеченням всякі користі, які може дати інший стан техніки обезпечені на житі і солідне, оглядне діловодство.

„Карпатия“ основана на взаємності і має на увазі лиш хосенів своїх членів. Чисті зиски вертаються ся яко членські дівіденди.

„Карпатия“ видає поліси, які по трилітнім тривку становлять неоспоримими і незаладальними.

Ше має жадного іншого руського асекураторіального товариства на житі лише одна, однієїнка „КАРПАТИЯ“. Обов'язком кожного щарого Русина є підприємство лише своє асекураторіальне товариство і обезпечуватись лише в „КАРПАТИЇ“.

„Карпатия“ передає всюди спосібним і ретельним людям по містах і селах свою агентуру.

Найпевнішим способом щадності є обезпечення житів. Кождий хто хоче забезпечити свой родині краси будущістю, своїм дочкам посаг, або буде держане на старість, наї обезпечується ся на житі в „КАРПАТИЇ“.

короткий час своєї діяльності „КАРПАТИЯ“ здогодує собі загальну прихильність і довре навіть в чужинці, та за короткий час свого існування по-зискала 1495 внесків на суму обезпечення 5,124,300 К, а того виставлено 1118 поліс на загальну суму обезпечення 3,595,500 К з річною премією 163,666 К

За 53 р. Близько інформації що до обезпеченій і агенції у Львові, ул. Руска ч. 18 коло „Дістра“. Філії приймає також зголосження внесків на обезпечення на житі і ренті.

(449)

Брошурка:

Йосиф II. чи Ян Казимир?

(з нагоди з'явлення мімої 250-річної річниці

ествовання Львівського Університету).

можна набути в Адміністрації „Руслана“ і в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові по 30 сот. за примірник.

!!! Свій до свого !!!

Перший Український Висилковий Дім
Музичних Струментів

ОРКАН

у Львові, ул. Тиха ч. 1.
поручає по найдешевших цінах: скрипки
баси, цитри, флейти, кларнети, труби, бубни
і т. д. та закладає цілі сокільські, січові,
читальняні й шкільні струнні або дуті
органи на всякий склад.

Цінник даром.

„Джістер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаємних обезпечень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закону о стоваришенні в р. 1873.

Одніальність членів обмежена до подвійної висоти удру.

Цілью Товариства є уділювання кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Дністру“ від більше літ.

Відсотки від вкладок 4%, без потрічения рентового податку.

Вкладки приймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах, від 8. до 2. в полуночі.

Кonto в Почтовій Шадниці 35.527

Жиреве Кonto в австро-угор банку.

Шадничі вкладки К 3,683.428—

Власний маєток К 474.302—

Уділені позички К 4,494.957—

Канцелярія Товариства відкрита перед полуночю

Позир! Нові книжки. Позир!

Вже вийшли з друку дуже красні і займаючі повісті та історичні оповдання — видання Українського Педагогічного Товариства.

Новість!

Ч. 166. „Зорія Півдня“ Ю. Верного (перекл. М. Капії) дуже займається ілюстрованою повістю 158 стор.

друку. Ціна книжки бр. 80 с. опр. 1:00 К

151. „Малі зознання“ (І. Петренко) ілюст.

істор. оповід. бр. 30 сот. опр. —50 „

152. „На вакаціях“: повість бр. 30 с. оправна —50 „

153. „Орлеанська дівчина“: істор. оповід. бр. 40 сот. опр. —60 „

154. „Записки недобого хлопця“ опов.

бр. 40 с. опр. —60 „

162. „Наши нездідімі вороги“: (Л. Марків) бр. 40 с. опр. —60 „

163. „Як незнайко став муравлем та що він тоді цікавого бачив“: (А. Опішук) бр. 20 с. опр. —35 „

167. „Без старших“: комедійка в 2 діях бр. —12 „

169. „Різдво Марусі“: сценічний образок в 1 відслоні бр. —06 „

170. „Збитки“: (М. Гремес) жарт з життя дітей в одній дії бр. —06 „

Книжки висилає лише за попередним наданням готівки канцелярія Українського Педагогічного Товариства у Львові, ул. Монацького 12. 508(10)

Накладом Piusvereinу появилися гарно виконані ілюстровані переписні листи з мальунками аристо-маліра Асмана, які представляють найбільше займаючі сцени з другої турицької облоги Відня.

Сі листки висилає

Kanzlei des Piusvereines,

Wien, I. Bäckerstrasse 9.

по 1К 60 с за серію (20 листків) разом з поштовою оплатою. Поодинокий листок коштує 10 сот. Замовлення належить висилати на вище згадану адресу.

Поручавмо книжку: O. Стефан Білинський „Матеріалістичний съвітогляд в кругах шкільно-молодежі, его причини і наслідки“.

Ціна 50 сот. (почтова оплата 5 сот.) Навівти можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10, або у автора, катехита гімназії в Жовкові.

Чистий дохід на „Ювілейну Захоронку“ ім. о. Маркіяна Шашкевича в Яворові.

З друкарні В. А. Шийковського у Львові.